

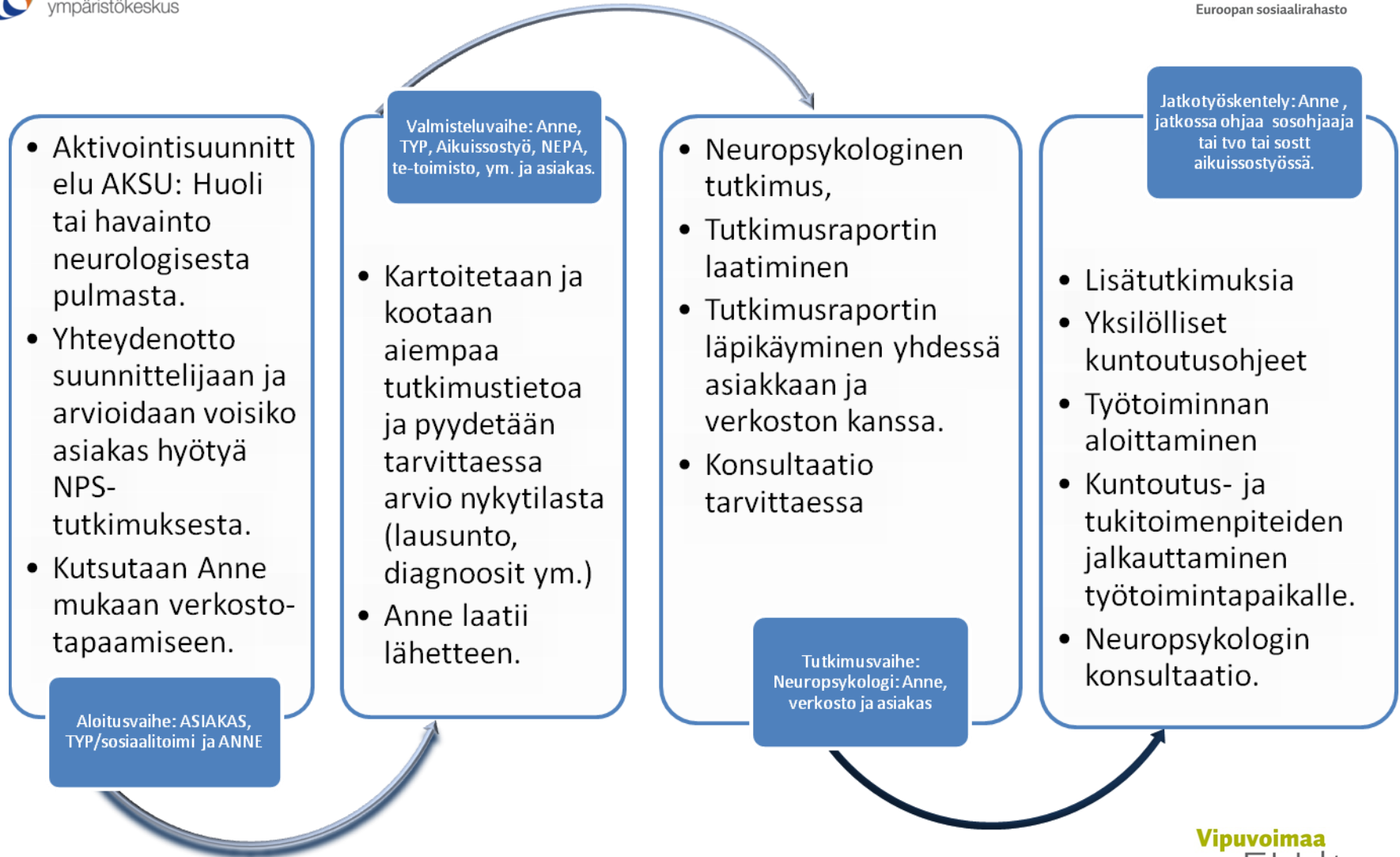

Lyhyesti Oskusta - Osallisuutta asiakkuuteen kuntouttavassa työtoiminnassa (ESR) –projekti 2011-2013

- OSKU -projektissa kehitetään uusia ja jo olemassa olevia **kuntouttavan työtoiminnan menetelmiä** ja ammattilaisten **osaamista**
- sekä **tuetaan työllistymiseen johtavaa kuntoutumista.**
- Kehitystoiminta tapahtuu kuntien paikallisten toimijoiden kesken paikallisissa rakenteissa sekä Osku -kuntien välisessä yhteistyössä.

Osallisuutta kuntouttavan työtoiminnan asiakkuuteen (ESR)

Jyväskylän osaprojektin asiakasprosessi

Mistä neuropsykologisessa tutkimuksessa on kyse?

- Laajalla neuropsykologisella tutkimuksella pyritään selvittämään mitä kognitiivisen alueen häiriöt ovat.
- Sen jälkeen neuropsykologi kokoaa tutkittavan pulmia aiheuttavat tekijät ja pyrkii saamaan kokonaiskuvan puutteiden/häiriöiden ja toisaalta vahvojen alueiden kokonaisuudesta.
- Seurauksena on kirjallinen yhteenveto, johon sisältyy ehdotukset neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Kun työttömyyden taustalla on neurologisia häiriöitä - mitä siitä seuraa?

- Neuropsykologinen häiriö tarkoittaa kognitiivisen toimintakyvyn muutosta.
- Kognitiivinen toiminta on jatkuvaa tiedonkäsittelyä – keskeisiä kognitiivisen toiminnan perustaitoja ovat kielelliset taidot, havaitseminen, tarkkaavaisuus, muistaminen, toiminnanohjaus ja liiketaidot.
- Myös mielikuvitus, ajattelu ja ongelmanratkaisutaito sekä luovuus luetaan perustaitoihin.
- Yksi merkittävimmistä toimintakyvyn piirteistä on tavoitteellisuus.

(Kuikka, Pulliainen, Hänninen 2002. Kliininen neuropsykologia)

Tintti 27 v.

- Useita keskeytyneitä yhteishaku-opintoja.
- Arjen hallinnan ongelmia.
- Yritystä löytyy, kädentaitosuuntautunut.
- Hyväntuulinen, positiivinen omiin kykyihin luottava nuori nainen.
- Kognitiiviset suoritukset ovat yleistasoltaan heikkoa.
- Kielellisiä vaikeuksia, joissa mukana kehityksellistä taustaa.
- Tarvitsee paljon ohjausta, erilaisia muistisääntöjä, prosessien ohjaukseen tukea ja kuntoutusta.

Riku 23 v.

- Peruskoulu pienryhmässä, mm. matematiikka suoritettu mukautetusti.
- Koulukiusaamista, jäi ikätovereiden jutuista ulkopuolelle.
- Kotona kasvatus perustunut kuritukseen ja väheksymiseen – isällä samansuuntaisia oppimis-, ohjautumis- ja vuorovaikutusvaikeuksia.
- Epärealistisia odotuksia.. Toisaalta tavoitteellista mutta tarvitsee paljon tukea, ohjausta, kuntoutusta mm. väkivaltaiseen käyttäytymiseen.
- Erittäin hidas lukunopeus.
- Tutkittavan sanavarasto on erittäin heikkoa ja hänen on vaikeaa ymmärtää sanojen merkityksiä.

Mitä siitä seuraa kun perustaidoissa on puutteita?

- Useat päivittäiset käytännön taidot vaativat lukuisia kognition osatoimintoja.
- Kun joissain tai yhdessäkin niistä on häiriötä, seuraa siitä mm. lamaantumista, ahdistusta, mm. ajattelun ja toiminnan hidastumista ja virheiden määrä lisääntyy (Kuikka, Pulliainen, Hänninen 2002. Kliininen neuropsykologia).
- Puutteen tai häiriön tiedostaminen masentaa ja mm. tunteiden kontrolli häiriintyy.
- Kun tarkkaavuudessa on häiriötä, ihmisen on vaikeaa kohdentaa huomioitaan keskeisiin asioihin tai pitää keskittymistä yllä.
- Toiminnanohjauksen häiriöstä voi seurata aloitekyvyttömyyttä; usein pohdimmekin mistä (työttömän) henkilön passiivisuus ja oma-aloitteisuuden puute mahtaa johtua?
- Toisaalta tiedetään, että havaitsemisen, kielellisten taitojen, muistamisen ja liiketaitojen häiriöt voivat olla kapea-alaisia ja ihminen oppii kompensoimaan puutteita eri tavoin.

Oskussa havaittuja alle 30-vuotiaiden työttömien nuorten aikuisten työttömyyden taustalla olevia neurologisperäisiä häiriöitä

- Hahmottamishäiriö
- Hidas lukunopeus
- Tarkkaavuuden säätelyssä ongelmia
- Perushahmotuksessa työläyttä
- Visuaalisessa muistissa havaittavissa kuormittumisalttiutta
- Kielellinen muistiaines sekoittuu ja muuntuu yksityiskohtien osalta
- Kielellisiä vaikeuksia, jossa mukana kehityksellistä taustaa
- Kuulonvarainen muisti erityisen häiriöaltista
- Kognitiiviset suoritukset yleistasoltaan heikkoa
- Tutkittavan sanavarasto on erittäin heikkoa ja hänen on vaikeaa ymmärtää sanojen merkityksiä
- Etenevä neurologinen sairaus

Ja niistä seuraavia ongelmia, jotka vaikeuttavat etenemistä kohti työelämää

- Vaikeuksia omaksua yhtä aikaa useita eri ohjeita
- Mm. kielelliset vaikeudet ovat sitä luokkaa, että henkilön on vaikeaa opiskella ammattia. (Saman henkilön kohdalla todettu: Oppinut lukemaan varsin myöhään, vasta 3.luokalla.
- Masennusta
- Itsetuhoista käyttäytymistä
- Tarkkaavuuden häiriö on sitä luokkaa, että hidastaa tiedonkäsittelyä ja uuvuttaa – josta taas seuraa tarkkaavuuden ja motivaation laskua..
- Sitoutumattomuutta, rajattomuutta
- Oman talouden hallinta heikkoa
- Vanhemmuus hataraa
- Mielialatekijät voivat alentaa henkilön suoritustasoa
- Toisaalta mielialamuutokset kuuluvat neurologisiin häiriöihin
- Tukitoimia arjen hallitsemiseksi tarvitaan laajasti ja pitkän aikaa, usein koko elämän ajan > haastaa palvelujärjestelmää, jonka tukitoimet ja palvelut on tarkoitettu usein kertaluontoisiksi ja kriisiytyneisiin tilanteisiin.

Mutta eteenpäin on mentävä!

Keinoja auttamiseksi kyllä on:

- Psykososiaalinen kuntoutus
- Yksilöllinen opintosuunnitelma
- Erityisoppisopimuskoulutus
- Yksilökohtainen palveluohjaus – tätä tarvitsee jokainen tutkimukseen osallistunut ja sillä saatu myös tuloksia!
- Pitkät palveluprosessit
- Psykiatrin konsultaatio ja mahdollinen hoitoonohjaus
- Psykoterapiaa
- Käytäntölähtöinen oppiminen
- Selkokielistä materiaalia työn, perehdytyksen ja opiskelun tueksi
- Positiivisten ja vahvuuksien korostaminen!
- Työntekijöiden pitkäjännitteisyyttä vaativaa, ja palvelurakenteen sekä ammattialarajojen ylittäminen usein tarpeen

Kiitos!

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Helena Koskimies

Puh. 040 8336 174

helena.koskimies@jamk.fi

Projektisuunnittelija Anne Valppu-Vanhainen

Puh. 050 3757 297

anne.valppu-vanhainen@jkl.fi